

Actieplan

Rijswijk

Inleiding

We willen een leefbare stad die schoon, heel en veilig is. Rijswijk is een gemeente waar mensen graag willen wonen, werken en verblijven en om dat zo te houden, is een schone openbare ruimte van groot belang. In dit plan leest u hoe we dat de komende jaren willen gaan aanpakken.

Rijswijk kan namelijk schoner!

Op straat, in sociale media en bij de gemeente klagen mensen vooral over drie soorten afval: zwerfafval, bijplaatsingen bij afvalcontainers en illegale afvaldump in groengebieden en op straat.

We pakken het probleem op meerdere fronten tegelijk aan en dat doen we via de volgende pijlers:

- ⇒ mobiliseren van inwoners en ondernemers;
- ⇒ bewustwording en preventie;
- ⇒ inrichten van de openbare ruimte;
- ⇒ handhaven;
- ⇒ vegen en opruimen.

Per pijler zetten we diverse middelen in om het afvalprobleem zo effectief mogelijk te bestrijden. In de volgende hoofdstukken ziet u de nadere uitwerking hiervan.

De soorten afval

Voor we ingaan op onze visie op afval en de maatregelen waarmee we het probleem te lijf willen gaan, staan we stil bij de definities van de verschillende soorten afval. Zwerfafval lijkt een soort verzamelnaam te zijn geworden voor alle troep die we buiten aantreffen, maar deze term dekt de lading niet.

We onderscheiden drie soorten afval die de stad vervuilen: zwerfafval, bijplaatsingen bij afvalcontainers en illegale afvaldump in groengebieden en op straat. In dit hoofdstuk beschrijven we de definities van deze soorten.

ZWERFAFVAL

Zwerfafval is troep die buiten rondslingerd en zich in bosjes of op straat ophoopt. Het gaat veelal om blikjes, plastic verpakkingen, sigarettenpeuken, kauwgom en papier. Bepaalde routes hebben een concentratie zwerfafval, zoals schoolroutes of gebieden rondom fastfoodrestaurants. Bezoekers van onze parken laten na een zomerse dag veel afval achter.

BIJPLAATSING BIJ CONTAINERS

Bij bijplaatsingen bij afvalcontainers gaat het om afval in vuilniszakken dat naast een (ondergrondse) container is geplaatst. Bijplaatsingen kunnen voor extra vervuiling van de omgeving zorgen als

meeuwen of ongedierte zakken open maken en er in gaan wroeten. De wind doet de rest. Bijplaatsingen komen vaker voor bij containers die uit het zicht van woningen liggen.

ILLEGALE AFVALDUMP

Bij een illegale afvaldump gaat het om het plaatsen van grofvuil zonder dat met Avalex een ophaalafpraak is gemaakt. Dit gebeurt op willekeurige plekken, maar ook bij afvalcontainers.

Afval heeft een magnetische werking: zodra ergens afval ligt, is het voor mensen gemakkelijker om daar hun troep bij te zetten of te gooien. Het gevolg: een verloederde aanblik van de omgeving.

Het gaat om afval dat niet in een ondergrondse container past. Het komt zo'n vijftienhonderd keer per jaar voor in Rijswijk. Een deel hiervan is afkomstig van aannemersbedrijven uit de omgeving, maar het grootste deel komt van inwoners van Rijswijk. De locatie bevindt zich meestal dicht bij de woning van de overtreder, maar overtreders storten ook op afgelegen plekken in parken of andere groengebieden.

Visie en strategie

In dit hoofdstuk geven we onze visie op het ontstaan van het afvalprobleem, de rol van de gemeente en inwoners en op het gezamenlijk werken aan een oplossing.

Het afval in onze straten en parken komt ergens vandaan. Sommige inwoners, ondernemers en bezoekers laten hun rommel op straat achter en ruimen het niet op. Dit ongewenste gedrag is een teken van achteloosheid en weinig betrokkenheid bij de eigen leefomgeving. Wie vindt dat iedereen kan en moet bijdragen aan een schone stad, toont verantwoordelijkheid en brengt afval naar de plaatsen waar het hoort.

Wij zetten ons tot het uiterste in om Rijswijk schoon en opgeruimd te krijgen, maar de inzet van bewoners en ondernemers is doorslaggevend om dat doel te bereiken.

Gedragsverandering is moeilijk af te dwingen en dat maakt het afvalprobleem tot een ontembaar monster. Deze constatering betekent niet dat we bij de pakken gaan neerzitten, integendeel zelfs. We zetten op alle fronten de aanval in om het probleem zo klein

mogelijk te maken en de kwaliteit van de leefomgeving zo groot mogelijk. We houden er rekening mee dat er altijd mensen zullen zijn die hun afval niet zelf opruimen.

Wij willen betrokken inwoners en ondernemers die zich verantwoordelijk voelen voor een opgeruimde stad, elkaar aanspreken op vervuiling en hun steentje bijdragen aan het schoonhouden van Rijswijk.

Daarbij stellen we de volgende kernwaarden centraal:

- ⇒ een schone stad is goed voor inwoners en ondernemers;
- ⇒ de openbare ruimte is van iedereen;
- ⇒ je houdt rekening met elkaar;
- ⇒ het schoonmaken en -houden van de openbare ruimte is een gezamenlijke opgave;
- ⇒ het eigenaarschap van gekochte producten houdt niet op bij consumptie;
- ⇒ regels zijn regels.

De rol van de gemeentelijke overheid bestaat in onze visie uit de vijf eerder genoemde pijlers:

- ⇒ mobiliseren van inwoners en ondernemers
- ⇒ bewustwording en preventie
- ⇒ inrichten van de openbare ruimte
- ⇒ handhaven
- ⇒ vegen en opruimen.

Wij richten ons op de vijf pijlers die voor ons de strijd tegen dit afvalprobleem vorm geven:

1. Mobiliseren inwoners en ondernemers.

2. Bewustwording en preventie.

3. Inrichten van openbare ruimte.

5. Handhaven.

6. Vegen en opruimen.

De maatregelen uitgelicht

In dit hoofdstuk werken we de vijf pijlers onder ons afvalbeleid verder uit.

PIJLER 1

MOBILISEREN VAN BEWONERS EN ONDERNEMERS

PIJLER 2

BEWUSTWORDING EN PREVENTIE

Waarom deze pijlers?

Zowel het mobiliseren van bewoners en ondernemers als bewustwording en preventie zijn vormen van communicatie. Iedere pijler vraagt echter een aparte

communicatieve benadering. Communicatie is een doeltreffend wapen in de strijd tegen zwerfafval. Het ondersteunt de effectiviteit van fysieke maatregelen en helpt bij de bewustwording van inwoners en ondernemers over de noodzaak om Rijswijk schoon te houden en daar zelf actief aan bij te dragen. Bestaande initiatieven krijgen meer zichtbaarheid en dus bekendheid.

We publiceren geregeld over de boetes die onze handhavers uitdelen, zodat mensen weten dat het overtreden van regels consequenties heeft.

Wat gaan we doen?

We gaan bestaande initiatieven meer promoten en ondersteunen om ze meer bekendheid te geven en zo andere inwoners en ondernemers te inspireren. Voorbeelden van bestaande initiatieven zijn:

- ⇒ vrijwilligers die zwerfafval opruimen en daartoe ringen en knijpers van de gemeente krijgen;
- ⇒ bewoners of bedrijven die een gebied adopteren en dat schoonhouden;
- ⇒ jaarlijkse afvalrace voor scholen;
- ⇒ deelname aan Nederland Schoon.

Om ervoor te zorgen dat deze en andere (nieuwe) initiatieven de bekendheid krijgen die ze verdienen en ook houden, gaan we een publiekscampagne

voeren. Deze krijgt een looptijd van twee jaar. De campagne zorgt voor herkenbaarheid van de acties door een gemeenschappelijk logo en een herkenbare uitstraling. We betrekken groeperingen als onder meer bewonersorganisaties, scholen, winkeliers (verenigingen), buurtpreventieteam, woningcorporaties, ondernemers en verenigingen. Op die manier bereiken we zoveel mogelijk mensen.

Voor de campagne zetten we communicatiemiddelen in als een pagina op de gemeentelijke website, sociale media, digitale en papieren media, filmpjes, blogs, artikelen in huis-aan-huisbladen en infovisuals. We zetten geen middelen in die bijdragen aan meer zwerfafval en niet duurzaam zijn, zoals flyers, ballonnen en weggeefdingetjes.

PIJLER 3

INRICHTEN VAN DE OPENBARE RUIMTE

Waarom inrichting van de openbare ruimte?

De inrichting van de openbare ruimte helpt bij het tegengaan van vervuiling. Hulpmiddelen hierbij zijn afvalbakken en -containers. Het is belangrijk dat ze op de juiste plek op straat of in groengebieden staan, want daardoor maken ze het mensen gemakkelijker om hun rommel weg te gooien.

Bovengrondse afvalcontainers hebben een beperkte capaciteit, waardoor mensen sneller geneigd zijn hun zakken ernaast te zetten. Deze containers trekken ratten en ander ongedierte aan. Ondergrondse containers zijn groter dan de bovengrondse en kunnen dus meer afval aan. De kans op bijplaatsingen is kleiner. Ondergrondse containers verstoren het straatbeeld minder en zijn ontoegankelijk voor ratten.

Strategisch geplaatste containers voor restafval, oud papier, GFT en verpakkingen maken het omwonenden gemakkelijker om hun afval te scheiden en weg te gooien. Dat verkleint de kans op bijplaatsingen en zwerfafval.

Wat gaan we doen?

- ⇒ We controleren alle wijken, inclusief parken en andere groengebieden, of de afvalbakken daar nog doen wat ze moeten doen, namelijk het mensen gemakkelijk maken om hun afval weg te gooien. De bakken moeten opvallende kleuren hebben, groot genoeg zijn, ontoegankelijk zijn voor meeuwen en ze moeten een 'peukenplaat' hebben. Ook kijken we of er voldoende afvalbakken staan en of ze op de goede locaties staan. We houden rekening met hondenuitlaatgebieden.
- ⇒ We vervangen bovengrondse containers door ondergrondse en vullen containers voor restafval aan met containers voor andere soorten afval.
- ⇒ We maken via borden en stickers duidelijk wat de boetes zijn voor het verkeerd aanbieden van afval.

PIJLER 4

HANDHAVEN

Waarom handhaving?

Inwoners en ondernemers moeten zich aan de regels houden en wie dat niet doet, krijgt een boete. Daarmee laten we zien dat het ons bittere ernst is en dat we vervuiling van Rijswijk niet tolereren. Optreden tegen overtreders versterkt het vertrouwen in de overheid. De aanwezigheid van handhavers op straat heeft ook een preventief effect.

Wat gaan we doen?

- ⇒ We kiezen voor een stevige inzet van onze handhavers. We hebben in 2018 de formatie van de handhavers uitgebreid, vier medewerkers houden zich fulltime bezig met het opsporen en bekeuren van vervuilers. Zij werken zowel geüniformeerd als in burger.
- ⇒ We gaan structureel communiceren over de resultaten van de acties van de handhavers, zodat zoveel mogelijk mensen weten dat het overtreden van regels wordt aangepakt.

Onze handhavers hebben per soort afval verschillende mogelijkheden.

Zwerfafval

Onze handhavers hebben slechts beperkte mogelijkheden om op te treden tegen mensen die rotzooi op straat gooien. Ze kunnen alleen een boete uitdelen als ze iemand op heterdaad betrappen. Hun inzet bij groepsactiviteiten en evenementen kan succes hebben en werkt in ieder geval preventief.

Ze gaan surveilleren:

- ⇒ in parken op zomerse dagen;
- ⇒ in winkelgebieden;
- ⇒ op de markt;
- ⇒ op bedrijfsterreinen.

Bijplaatsingen bij afvalcontainers

Handhavers kunnen in bijgeplaatst afval mogelijk informatie vinden over de overtreder en die daardoor opsporen en bekeuren.

Illegale afvaldump in groengebieden en op straat

- ⇒ We handhaven waar nodig met spoedeisende bestuursdwang. Hierbij kunnen we vooral bij grotere doelbewuste lozingen de kosten van de vervuiling bij de overtreders in rekening brengen. Deze liggen doorgaans hoger dan het bedrag dat een boete nu kost (€ 140,-)
- ⇒ Handhavers hebben een groot lokaal netwerk dat ze kunnen inzetten om overtreders op te sporen.

PIJLER 5

VEGEN EN OPRUIMEN

Waarom vegen en opruimen?

Hoewel voorkomen beter is dan genezen, ontkomen we niet aan het schoonhouden van onze straten, pleinen en parken. Afval werkt als een magneet: vervuilde plekken trekken zwerfafval aan en mensen voelen minder drempels om troep op straat te gooien of naast containers te zetten. Met vegen en opruimen gaan we verloedering van de openbare ruimte tegen en maken we het anderen gemakkelijker om ook hun verantwoordelijkheid te nemen.

Onze medewerkers van de buitendienst werken hier nauw samen met het sociaal werkbedrijf DSW.

Wat gaan we doen?

Onze basisinzet bij vegen en opruimen bestaat uit twee componenten: werken met beeldkwaliteit en intensiveren van de aanpak van zogenoemde hotspots. We gaan werken met beeldkwaliteit van de openbare ruimte, die wordt gemeten door gediplomeerde toezichthouders op de openbare ruimte. Hiervoor gaan we medewerkers opleiden. Zij monitoren de openbare ruimte op beeldkwaliteit

We intensiveren de aanpak van gebieden waarover veel klachten binnenkomen (hotspots), zoals schoolroutes, winkelcentra en gebieden rondom fastfoodzaken.

en bepalen waar minder of juist meer moet worden geveegd. Concreet betekent dit dat we vier verschillende beelden hebben van de openbare ruimte: A, B, C en D, waarbij A staat voor heel schoon en D voor heel erg vervuild. De medewerkers van de gemeente bezoeken maandelijks diverse locaties, vergelijken ze met de vier beelden en bepalen zo waar veel en waar weinig geveegd moet worden. De inzet van de veegploegen is hierdoor efficiënter, omdat ze meer gericht worden ingezet.

Andere acties zijn:

- ⇒ We leggen de afvalbakken, inclusief die bij de haltes voor het openbaar vervoer;
- ⇒ We vegen de straat na markten en evenementen;
- ⇒ We ruimen de rommel op in het Wilhelminapark en andere groengebieden na mooie dagen (barbecue- en ander recreatieafval);
- ⇒ We monitoren bijplaatsingen, waarna Avalex ze opruimt;
- ⇒ We verwijderen de rommel van illegale dumps;
- ⇒ We besteden extra aandacht aan het opruimen van troep in winkelcentra;
- ⇒ We gaan op een nieuwe manier kerstbomen inzamelen;
- ⇒ We maken groenstroken schoon voor ze gemaaid worden.

Acties

In het voorgaande hoofdstuk hebben we per pijler aangegeven wat we de komende jaren gaan doen en waarom. In dit hoofdstuk bespreken we de acties die we in 2019 en 2020 concreet gaan doen en hoe we die gaan monitoren.

ZWERFAFVAL

- ⇒ We maken een afvalbakkenplan en voeren dat per wijk in, waarbij we kijken of de bakken op de juiste plaats staan;
- ⇒ We zoeken samenwerking met verenigingen en vrijwilligers om hen te stimuleren en te faciliteren bij het adopteren van gebieden in de openbare ruimte en die schoon te houden;
- ⇒ We gaan met 'Haaglanden Beweegt' door met het jaarlijks organiseren van de Afvalrace tussen basisscholen die daarbij een gebied bij de school adopteren en schoon houden;
- ⇒ We gaan door met het actief promoten van het uitlenen van de schoonmaakkar;
- ⇒ We houden gerichte acties, zoals het verbeteren van de veegtijden na een markt, de standhouders aanspreken op hun gedrag met afval en het plaatsen van extra afvalbakken in het Wilhelminapark op zomerse dagen.
- ⇒ We maken via borden en stickers duidelijk wat de boetes zijn voor het verkeerd aanbieden van afval.

We gaan experimenteren met manieren om bijplaatsingen te voorkomen. Bloemenmatten bij ondergrondse containers zijn hiervan een voorbeeld.

BIJPLAATSING BIJ CONTAINERS

- ⇒ We gaan intensiever handhaven aan de hand van meldingen over bijplaatsingen van grofvuil; eventueel doen onze handhavers dat in burger;
- ⇒ We gaan de bestuurlijke dwangsom met een nieuw handhavingsprotocol inzetten;
- ⇒ In 2019 en 2020 vervangen we in minimaal twee buurten per jaar de bovengrondse door ondergrondse afvalcontainers;
- ⇒ We brengen waar mogelijk de oorzaken van bijplaatsingen in kaart (bijvoorbeeld volle of defecte container, bewoner is pas vergeten);
- ⇒ We gaan experimenteren met manieren om bijplaatsingen te voorkomen. De bloemenmatten bij de ondergrondse containers in de Herenstraat zijn hiervan een voorbeeld.

ILLEGALE AFVALDUMP

- ⇒ We hebben de wachttijd voor het laten ophalen van grofvuil teruggebracht van vijftien naar vijf werkdagen. Dit maakt het gemakkelijker om grofvuil door Avalex te laten ophalen;
- ⇒ We gaan intensiever handhaven aan de hand van meldingen over bijplaatsingen van grofvuil, eventueel doen onze handhavers dat in burger;
- ⇒ We zetten samenwerkingsverbanden op met de complexbeheerders van woningbouwverenigingen om illegale dumps van grof vuil te verminderen. Deze actie kan in combinatie met de kortere wachttijd voor het ophalen van grofvuil inwoners ervan weerhouden om hun afval op straat te zetten.
- ⇒ We gaan meldingen voor Avalex die bij de gemeente binnenkomen monitoren; 24-uurs-meldingen moeten de volgende werkdag zijn afgehandeld;
- ⇒ We plannen een kerstbomenactie in de periode na kerst, nu duiken kerstbomen soms tot medio februari nog op.

Het doel is om volgend jaar zoveel mogelijk acties SMART te maken: specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden.

MONITOREN

Om te zien of we daadwerkelijk vooruitgang boeken met onze acties is het van groot belang deze goed te monitoren. Op basis van de beschikbare cijfers krijgen we momenteel onvoldoende inzicht in de problematiek en kunnen we geen meetbare doelen opstellen. De gegevens van 2019 dienen als nulmeting.

Het doel is om volgend jaar zoveel mogelijk acties SMART te maken: specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden. Op die manier krijgen we een goed inzicht in de vooruitgang die we hopen te boeken. Om in volgende jaren de omgeving te kunnen vergelijken met de nulmeting van 2019 gaan we werken met beeldkwaliteit; daarvoor gaan we medewerkers opleiden.

Financiële gegevens

In dit hoofdstuk vindt u een overzicht van de kosten van de aanpak van zwerfafval, bijplaatsingen en illegale dump.

ACTIVITEIT	HUIDIG BUDGET	BENODIGD BUDGET	OPMERKING
Pijler 1: Mobiliseren Pijler 2: bewustwording en preventie	€ 20.000	€ 50.000,-	We stellen voor om meer in te zetten op bewustwording, eigenaarschap en mobiliseren van betrokkenen.
Pijler 3: inrichten openbare ruimte Aanschaf, vervanging en onderhoud afvalbakken	€ 85.000	idem	Het huidig budget is afdoende. We verbeteren binnen het huidig budget.
Pijler 4: handhaving Inzet van gemiddeld 4 fte	€ 350.000-	idem	De capaciteit is ten opzichte van het vorige zwerfafvalplan bijna verdubbeld. Deze lijn houden we vast.
Pijler 5: vegen en opruimen Personeel en machines	€ 833.000	idem	We gaan beeldgestuurd werken en kunnen daarmee onze veegploegen efficiënter inzetten.
Afvoeren en verwerken vuil	€ 450.000	idem	
Verwijderen zwerfvuil parken (DSW)	€ 220.000	idem	
Overige Onderzoek & planvorming	€ 30.000	idem	
Invoeren nulmeting, beeldgestuurd werken en opleiding	0	€ 60.000 (eenmalig)	

Resultaten

We zeiden het al: 2019 is het jaar van de nulmeting, zodat we in 2020 kunnen vergelijken. Dat levert per soort afval de volgende doelstellingen op:

ZWERFAFVAL

- We streven naar 10 procent minder meldingen over zwerfafval dan in 2019
- We vergroten maatschappelijke betrokkenheid door het mobiliseren van bewoners en inwoners via minimaal één nieuw project op te zetten
- We bieden de afvalrace op alle basisscholen aan.

BIJPLAATSING BIJ CONTAINERS

- We streven in 2020 naar 20 procent minder bijplaatsingen dan in 2019;
- We publiceren geregeld over boetes en de locaties waar die uitgedeeld worden;
- We zetten minimaal twee buurten om naar Het Nieuwe Inzamelen, zodat er minder bovengrondse containers op straat staan.

ILLEGALE AFVALDUMP

- Het aantal van jaarlijks circa 1500 meldingen over grofvuil daalt met 15 procent;

- We willen minimaal vijf bedrijven die illegaal afval storten beboeten, waarbij we gebruik maken van de bestuurlijke dwangsom;
- We zetten samenwerking op met de complex-beheerders van woningbouwverenigingen om illegale grofvuilstort te verminderen.

In de komende maanden spannen we ons tot het uiterste in om de beloftes van dit plan waar te maken en inwoners, ondernemers en bezoekers tot ander gedrag te stimuleren. We willen in 2021 de aangekondigde acties evalueren en bijstellen.

